

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lipca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił K. W. umorzenia należności z tytułu składek na:

- a) ubezpieczenia społeczne za okres od stycznia 2004 r. do grudnia 2005 r. w łącznej kwocie 23.827,37 zł w tym z tytułu składek 11.454,12 zł, odsetek w kwocie 12 223,65 zł oraz kosztów upomnienia w kwocie 149,60 zł,
- b) ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 2004 r. do grudnia 2005 r. w łącznej kwocie 7.632,93 zł, w tym składek w kwocie 3.625,25 zł, odsetek w kwocie 3.858,08 zł oraz kosztów upomnienia w kwocie 149,60 zł,
- c) Fundusz Pracy za okres od stycznia 2004 r. do grudnia 2005 r. w łącznej kwocie 1 834,51 zł, w tym składek w kwocie 814,58 zł, odsetek w kwocie 870,33 zł oraz kosztów upomnienia w kwocie 149,60 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podkreślił, że w dniu 25 listopada 2013 r. wydał decyzję w której określił względem K. W. należności podlegające umorzeniu jednocześnie zaznaczając, że warunkiem ich umorzenia jest spłata należności niepodlegających umorzeniu (wskazanych w tabelarycznym załączniku do decyzji). Pismem z dnia 27 grudnia 2013 r. K. W. złożył odwołanie od decyzji wnosząc o uchylenie w całości pkt II decyzji z dnia 25 listopada 2013 r. nr (...), w przedmiocie warunkującym umorzenie należności od spłaty należności niepodlegających umorzeniu. Postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił apelację z dnia 16 lipca 2014 r. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 8 maja 2014 r. o umorzenie należności składkowych. Zażaleniem z dnia 3 września 2014 r. K. W. wniósł o uchylenie postanowienia Sądu z dnia 14 sierpnia 2014 r. w przedmiocie odrzucenia apelacji. Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy (...) postanowił uchylić zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 31 marca 2015 r., oraz nadać bieg zażaleniu na postanowienie z dnia 14 sierpnia 2014 r. Postanowieniem z dnia 18 maja 2015 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na skutek zażalenia wnioskodawcy oddalił zażalenie. Tym samym decyzja z dnia 25 listopada 2013 r. nr (...) stała się prawomocna z dniem 18 maja 2015 r., a w dniu 18 maja 2016 r. upłynął 12 – miesięczny termin na uregulowanie należności niepodlegających umorzeniu liczony od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia z tytułu składek. W związku z brakiem dokonania stosownej wpłaty organ rentowy wydał niniejszą decyzję.

W dniu 6 września 2016 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie K. W. od ww. decyzji, w którym wniósł o jej uchylenie.

W uzasadnieniu odwołania K. W. wskazał, w decyzji nr (...) pomimo określenia kwot potencjalnego umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i na Fundusz Pracy nie wskazano jakichkolwiek warunków umorzenia. W punkcie II decyzji wskazano bowiem wyłącznie, że warunkiem umorzenia należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji. Zdaniem skarżącego w decyzji, o której mowa w art.1 ust.8 ustawy abolicyjnej powinny zostać określone nie tylko kwoty należności z tytułu nieopłaconych składek i innych należności wymienionych w ust.1 i 6 podlegające umorzeniu, ale również warunki umorzenia (do takiego wniosku prowadzi literalna wykładnia omawianego przepisu). Organ rentowy wskazał, co prawda termin spłaty, ale uchylił się od wskazania wnioskodawcy kwot podlegających spłacie składek, które umorzeniu nie podlegają, a przytaczając jedynie treść ustawy abolicyjnej. W ocenie skarżącego nie istniały jakiegokolwiek przeszkody w dokonaniu sprecyzowania przez organ rentowy tychże kwot. W tej sytuacji wydanie decyzji niezawierającej koniecznego elementu w postaci określenia kwot składek niepodlegających umorzeniu pozbawiło odwołującego możliwości wykonania decyzji w tym zakresie. Ponadto, zdaniem skarżącego nie jest możliwym przyjęcie, że warunki umorzenia zostały przez organ rentowy określone w sporządzonym obok decyzji załączniku i aby określenie to miało charakter wiążący (załącznik został sporządzony z rażącym naruszeniem prawa, gdyż nie wpisano daty jego sporządzenia). W ocenie skarżącego decyzja z dnia 25 listopada 2013 r. została wydana z rażącym

naruszeniem prawa (w szczególności przepisów kodeksu postępowania administracyjnego) i tym samym zaistniała sytuacja pozbawiła go możliwości skorzystania z dobrodziejstwa ustawy abolicyjnej.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 września 2013 r. ubezpieczony K. W. złożył wniosek o umorzenie należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność.

(wniosek k.14 akt ZUS)

Po rozpatrzeniu powyższego wniosku w dniu 25 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wydał decyzję w której określił w punkcie 1 należności ubezpieczonego podlegające umorzeniu wg stanu na dzień 25 września 2013 r. z tytułu składek na:

- a) (...) społeczne za okres od stycznia 2004 r. do grudnia 2005 r. w łącznej kwocie 23.827,37 zł w tym z tytułu składek 11.454,12 Zł, odsetek w kwocie 12.223,65 zł oraz kosztów upomnienia w kwocie 149,60 zł,
- b) ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 2004 r. do grudnia 2005 r. w łącznej kwocie 7.632,93 zł, w tym składek w kwocie 3.625,25 zł, odsetek w kwocie 3.858,08 zł oraz kosztów upomnienia w kwocie 149,60 zł,
- c) Fundusz Pracy za okres od stycznia 2004 r. do grudnia 2005 r. w łącznej kwocie 1 834,51 zł, w tym składek w kwocie 814,58 zł, odsetek w kwocie 870,33 zł oraz kosztów upomnienia w kwocie 149,60 zł,

Jednocześnie w punkcie 2 decyzji organ rentowy wskazał, że warunkiem umorzenia wskazanych powyżej należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, które zostały określone w tabelarycznym załączniku do decyzji. Określono w nim kwoty:

- należności głównych na ubezpieczenia społeczne w wysokości 2.751,14 zł plus kwoty odsetek 2.887,35 zł obliczonej na dzień 25 września 2013 r. – na dzień złożenia wniosku o umorzenie;
- należności głównych na ubezpieczenie zdrowotne to jest 686,39 zł plus kwoty odsetek 735,92 zł obliczonej na dzień 25 września 2013 r. – na dzień złożenia wniosku o umorzenie;
- należności na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych to jest 182,86 zł plus kwoty odsetek 192,67 zł obliczonej na dzień 25 września 2013 r. na dzień złożenia wniosku o umorzenie.

Organ rentowy podał, że należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty.

(decyzja – k.45 – 47 odwrót, załącznik do decyzji k.49 akt ZUS)

Pismem z dnia 27 grudnia 2013 r. K. W. złożył odwołanie od ww. decyzji wnosząc o jej uchylenie w zakresie pkt II w przedmiocie warunkującym umorzenie należności od spłaty należności niepodlegających umorzeniu. Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 8 maja 2014 r. oddalił odwołanie K. W. od ww. decyzji.

(okoliczność bezsporna)

Decyzja z dnia 25 listopada 2013 r. nr (...) stała się prawomocna z dniem 18 maja 2015 r.

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 maja 2015 r. k.77 akt ZUS)

Na dzień 18 maja 2016 roku ubezpieczony nie opłacił należności niepodlegających umorzeniu. Ubezpieczony nie składał wniosku o rozłożenie należności na raty.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z ww. dokumentów, które nie były kwestionowane. Ubezpieczony nie kwestionował wysokości określonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne określonych w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

W dniu 15 stycznia 2013 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012 poz. 1551). Ustawa ta (zwana dalej ustawą abolicyjną) przewiduje możliwość umorzenia składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność, które w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art.8 ust.6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. nr 205, poz. 1585, z późn. zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust.8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W art.1 ust.2 ustawy abolicyjnej przewidziano, że w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art.8 ust.6 punkt 4 ustawy wymienionej w ust.1, wniosek o umorzenie składa płatnik składek. Natomiast w ustępie 3 art.1 ustawy abolicyjnej postanowiono, że w przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust.2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składa osoba, o której mowa w ust.1.

Zgodnie zaś z dyspozycją ust.6 art.1 ustawy abolicyjnej umorzenie należności, o których mowa w ust.1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zgodnie z uregulowaniem art.1 ust.8 ustawy abolicyjnej Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust.1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Przepis ten obliguje Zakład wyłącznie do określenia, należności, które podlegają umorzeniu. Niemniej jednak organ rentowy w załączniku do decyzji z dnia 25 listopada 2013 r. określił kwoty należności głównych niepodlegających umorzeniu oraz odsetek od tych kwot liczonych na dzień złożenia wniosku o umorzenie. W ocenie Sądu nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że K. W. miał pełną świadomość, iż umorzenie należności objętych ustawą

abolicyjną może nastąpić jedynie wówczas, gdy spełni on warunki określone w punkcie II decyzji z dnia 25 listopada 2013 r. Co prawda K. W. złożył odwołanie w zakresie punktu II decyzji z dnia 25 listopada 2013 r., ale przeprowadzone postępowanie przed Sądem Okręgowym w Łodzi skutkowało oddaleniem odwołania. Decyzja z dnia 25 listopada 2013 r. stała się prawomocna z dniem 18 maja 2015 r. i od tego momentu zaczął biec dwunastomiesięczny termin spłaty.

Należy także wskazać, iż w uzasadnieniu projektu ustawy abolicyjnej (<https://sip.lex.pl/#/projekt-ustawy/> (...)) wskazano, że „Warunkiem umorzenia będzie złożenie wniosku w terminie 12 miesięcy od daty wejścia w życie projektowanej ustawy oraz uregulowania wszystkich pozostałych niepodlegających umorzeniu składek, odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym opłat i kosztów egzekucyjnych) w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia. Przy czym spełnienie warunku nastąpi także wówczas, gdy należności niepodlegające umorzeniu (tj. np. składki należne za pracowników, podlegające finansowaniu ze środków płatnika składek) zostaną rozłożone na raty na warunkach ogólnych i spłacone w ramach udzielonego układu ratalnego, który musi zostać zawarty nie później niż w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, natomiast spłata zobowiązań może zostać rozłożona na raty realizowane w terminach wykraczających poza ten okres.”

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust.1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w art.1 ust.13 punkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, do opłacenia, których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust.2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (art.1 ust. 10 ustawy abolicyjnej).

Zgodnie z treścią art.1 ust.11 ustawy abolicyjnej, należności które nie podlegają umorzeniu, należy uregulować - opłacić w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o umorzeniu należności.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust.10, z uwzględnieniem ust.7, 11 i 12 (art.1 ust.13 ustawy abolicyjnej).

W niniejszej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy organ rentowy prawidłowo odmówił ubezpieczonemu umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Podkreślić należy, że jakkolwiek K. W. złożył odwołanie od decyzji z dnia 18 lipca 2016 r. to zarzuty kierowane przez niego w treści odwołania dotyczyły przede wszystkim decyzji z dnia 25 listopada 2013 r. W związku jednak z faktem, że decyzja z dnia 25 listopada 2013 r. jest prawomocna, Sąd nie mógł rozpatrywać zgłoszonych do niej zarzutów (nadto podkreślić należy, iż obowiązujące przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie przewidują możliwości stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego).

W niniejszej zaś sprawie wątpliwości budzić nie mogło, że ubezpieczony w dwunastomiesięcznym terminie zakreślonym do spłaty nie dokonał jakiegokolwiek spłaty należności niepodlegających umorzeniu mając pełną świadomość swojej sytuacji. Biorąc pod uwagę okres na uiszczenie należnej kwoty, a przede wszystkim jej wartość w stosunku do kwot które podlegałyby umorzeniu zachowanie ubezpieczonego polegające na braku wpłaty należności niepodlegających umorzeniu jest nieracjonalne. Podkreślić bowiem należy, że termin w jakim ubezpieczony powinien dokonać wpłaty należności został określony na 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji, a więc był stosunkowo długi. W wyroku z dnia 6 kwietnia 2016 r. (III AUa 1789/15, Lex nr 2026161) Sąd Apelacyjny w Gdańsku stwierdził, iż w praktyce płatnicy składek, którzy po wejściu w życie złożyli wnioski o zastosowanie względem nich ustawowej abolicji, a następnie podjęli rzeczywiste działania w celu skorzystania z ustawy to jest ustalili wysokość koniecznych zobowiązań i je uregulowali, postępowania mają dawno zakończone z pozytywnym skutkiem, nierzadko jednak okupionym koniecznością dokonania istotnych wyrzeczeń po to, by zmieścić się w ustawowym terminie 12 miesięcy. Niezwykle istotna dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest również konstatacja poczyniona przez Sąd Apelacyjny w

Gdańsku w ww. orzeczeniu w przedmiocie tego, iż traktowanie jedną miarą sytuacji, w której dłużnik zachowuje się aktywnie i podejmuje niezbędne starania o wyjaśnienie i spłatę kwoty zadłużenia niepodlegającego umorzeniu oraz sytuacji, w której dłużnik pozostaje całkowicie bierny nie wydaje się właściwe również z perspektywy celu abolicji. (...) Ustawa abolicyjna miała na celu pomoc dłużnikom, ale na określonych w niej warunkach. Z założenia więc to dłużnik winien wykazać się miarą należytej staranności przy wypełnieniu tych warunków jako koniecznych do zastosowania dobrodziejstwa ustawy.

W konsekwencji niedokonania przez ubezpieczonego spłaty należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji wydanej na podstawie art.1 ust.8 ustawy abolicyjnej decyzja organu rentowego wydana na podstawie art.1 ust.13 punkt 2 ustawy abolicyjnej jest decyzją prawidłową, co skutkuje oddaleniem odwołania stosownie do treści art.477¹⁴§1 k.p.c.

(S.B.)

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.

6.03.2017 r.